

Tillgänglighetsinventering av Yrkesgymnasiet

2025

Innehållsförteckning

Introduktion	2
Neptunigatan 19	3
Information om byggnaden	3
Sammanfattning.....	5
Huvudentré A-byggnaden.....	5
Plattformshiss.....	6
Huvudentré B-byggnaden.....	7
Innanför entrén	7
C-byggnaden	8
Huvudentré D-byggnaden	9
Vindfång	10
D-byggnaden.....	12
Plattformshiss.....	13
Korridor andra våningen	15
Passagen till klassrummen	16
Trappor i förbindelseleden	16
Huvudentré E-byggnaden	17
Huvudentré F-byggnaden	17
Parkering	18
Skyltar	19
Trappor.....	20
Trösklar	21
Tillgängliga toaletter	21
D-husets tillgängliga toalett på nedre våningen	21
D-husets tillgängliga toalett på övre våningen.....	24
A-husets tillgängliga toalett på bottenvåningen	24
B-husets tillgängliga toalett på markplan	26
F-husets tillgängliga toalett på markplan	28
Enkla och svåra åtgärder	28
Enkla åtgärder	28
Svåra åtgärder	30

Slutsats.....	31
Neptunigatan 6.....	32
Information om byggnaden	32
Sammanfattning.....	34
Parkering.....	34
Huvudentrén till huvudbyggnaden	35
Vindfång	36
Trösklar.....	37
Huvudbyggnaden.....	37
Skyltar	37
Trappor.....	38
Maskinhall.....	39
Maskinverkstad.....	40
Sporthall.....	41
Tillgänglig toalett.....	42
Slutsats.....	45
Enkla och svåra åtgärder.....	45
Enkla åtgärder	45
Svåra åtgärder	46

Introduktion

Tillgängligheten på yrkesgymnasiet kartläggs för att alla har rätt till lika utbildning på lika villkor. Detta innebär att den fysiska tillgängligheten på skolor är av största vikt för att personer ska kunna delta i ett samhälle. Den här kartläggningens uppgift är att ta reda på hur den fysiska tillgängligheten på skolan är och att återkoppla med råd och rekommendationer till förbättringar. Genom att göra en plats eller byggnad tillgänglig kan fler människor ta del av verksamheten, både i varierande ålder och med olika förutsättningar.

En funktionsnedsättning är inte ett hinder. De hinder som uppstår är till följd av att det finns brister på allmänna platser och byggnader som är otillgängliga. Det handlar inte om att skapa särlösningar utan om att komma fram till lösningar som passar så många som möjligt från början. För personer med en tillfällig funktionsnedsättning, som till exempel har brutit benet, underlättar det om det finns en hiss mellan våningsplanen.

Målsättning med projektet

Ett Åland för alla utgår från FN konvention om personer med funktionsnedsättningar och deras rättigheter samt följer nationell lagstiftning och tillgänglighetsrekommendationer. Vårt

mål är att sprida information så att alla personer kan delta på lika villkor i samhället. För att göra en plats tillgänglig räcker det ibland med mindre medel och enklare ändringar.

Vi tar hänsyn till olika aspekter av funktionsnedsättningar såsom rörelsehinder, syn- och hörselnedsättningar samt kognitiva funktionsnedsättningar. Vårt perspektiv är brett för att inkludera så många som möjligt. Olika funktionsnedsättningar kräver olika förutsättningar och olika anpassningar.

Syftet är att kartlägga tillgängligheten på allmänna platser och identifiera vilka tillgänglighetshöjande åtgärder som krävs. Personer med funktionsnedsättningar ska ha tillgång till allmänna utrymmen och platser och kunna vistas i dessa på samma villkor som alla andra.

Enkät svar

Det skickades ut en enkät till skolans personal där det fanns möjligheter att göra en självuppskattning av tillgängligheten. Formuläret blev inte besvarat så jag avgjorde fokuspunkten på vad som kartlades under tillfället.

En enkät skickades till fastighetsverket om byggnadernas bakgrund och byggnadsår. I enkäten framkommer information om byggnaderna och byggnadsår.

Bakgrund

Vi har avgränsat kartläggningen till entréer, tillgängliga toaletter, och förbindelseleder för att begränsa omfattningen. Två av platserna har kartlagts, dels sjöfartsutbildningens lokaler på Neptunigatan 6 och teknikverkstaden på Neptunigatan 19. Yrkesgymnasiet erbjuder utbildning på fyra separata platser i Mariehamn.

- Neptunigatan 19
- Neptunigatan 6
- Östra skolgatan 2
- Strandgatan 1

I stället för att skriva två skilda rapporter sammanfogar jag bägge rapporterna till ett dokument tillsammans med enkätsvaren.

Östra skolgatan 2 och Strandgatan 1 har inte kartlagts.

Neptunigatan 19

Information om byggnaden

Anläggningarna byggdes mellan år 1963 och 2024. Skolan består av flera olika byggnader och fastigheterna ägas av Landskapets fastighetsverk. Lokalerna hyrs ut till Ålands gymnasium.

Det framkommer inte vilken yta byggnaderna har men under den här kartläggningen har vi valt att begränsa oss till parkering, entréer, trappor, hiss och gångstråk. Detta innebär att vi ser på en liten del av helheten och bör ses mer som ett stickprov än en fullständig kartläggning.

Byggnaderna har inte ett kulturhistoriskt värde och det har skett renoveringar sedan de byggdes. Det finns framtida projekt att renovera men det framkommer inte när eller vad som kommer att rustas upp.

Den fysiska tillgängligheten har inte tidigare kartlagts.

Byggnaderna består av fem olika entréer som är märkta från A till F. Mot parkeringen och vägen finns det skyltat med stora bokstäver på fasadens vägg. När man väl kommer till entrén kan det vara svårt att komma ihåg vilken byggnadsdel besökaren går till. Det skulle underlätta om det vore skyltat vid entrén också.

Det finns stora renoveringsprojekt på gång i skolan som kommer att påbörjas till hösten.

För att komma till byggnad E behöver besökaren gå till en annan ingång, F-byggnad, för att kunna passera en tillgänglig entré. Detsamma gäller för att ta sig till specialundervisningen och VVS. Besökaren behöver då ta sig in via den tillgängliga entrén i C-byggnaden vilket blir en omväg för dem som inte har möjlighet att gå i trappor.

Byggnaden där VVS har sin undervisning har höga nivåskillnader med trösklar upp till 10 centimeter. Gångstråket har stora glipor i markplattorna vilket kan utgöra snubbelrisk. Gångstråket är fast och halkfritt men det är inte jämnt, markplattor rör sig med tiden och det skapas ojämnheter. Det finns även en ramp ner till byggnadens baksida där ingången är hindersfri men rampens lutning är för hög. Det innebär att personer med hjulförsedda hjälpmedel inte har möjligheter att använda den för att den är farlig att nyttja. Rampen är inte avsedd för personer med rörelsenedsättningar. Det finns inga ledstänger och det saknas markering som varnar för nivåskillnad. Rampen medför även andra svårigheter såsom att vatten samlas mot ingången.

Det finns inga utrymmen för personer som behöver dra sig undan. Personer som kan ha nytta av att dra sig undan är personer som är ljudkänsliga, som har NPF-diagnoser eller en kognitiv funktionsnedsättning. I sal 15 vid A-byggnaden finns det ett datarum där elever kan sitta vid datorerna med hörlurar. Detta är rummet med acceptabel ljudmiljö på skolområdet.

Temperaturen är under kartläggningen acceptabel men under sommaren kan verkstäder bli varma och elever upplever att de inte kan få luft.

Utomhus finns det ett flertal trappor som inte är kontrastmarkerade. Ledstängerna är för korta och inte korrekt utformade. Det bör finnas ledstänger på två olika höjder på vardera sida. En del av trapporna är försedda med trappnos vilket inte bör finnas på trappor då dessa kan utgöra snubbelrisk.

Det finns totalt 5 tillgängliga toaletter på området varav en av dem är låst vid besökstillfället för att det krävs reparationer.

En del upplever det som att det är lätt att orientera sig på skolan. Eleverna får scheman där det först står motsvarande bokstav till den byggnaden de ska till och vilken lokal. Det som skulle underlätta ur ett tillgänglighetsperspektiv är om det fanns visuella ledstråk på insidan av byggnaden och logiska färgsättningar. Att även markera vilken byggnad det är vid entrén skulle underlätta om man har svårigheter att minnas det som stod på fasaden.

Det finns tre tillgängliga entréer och till de byggnader där det inte finns ramper finns det höga nivåskillnader i form av trösklar. Där VVS och elmontörsutbildningen finns har verkstäderna två våningar som binds samman via trappor som är otillgängliga.

Sammanfattning

Det finns en personalparkering på baksidan av skolan där det finns en parkering för dem med särskilt tillstånd.

Verksamheten är uppdelad i flera olika byggnader på fyra platser i Mariehamn. Lösningar som riktar sig till en grupp människor som till exempel skylten i hissen på våning 1 på Neptunigatan 19 bör inte vara utpekande. På skylten står det "handikapphiss" vilket är utpekande. Det finns dessutom flera personer som kan använda sig av hissen med både tillfälliga och permanenta funktionsnedsättningar.

Istället för att skriva två skilda rapporter kommer lokalen på Neptunigatan 19 och Neptunigatan 6 att sammanställas i en rapport.

Det finns tillgång till en teleslinga i E-byggnaden, i kursgången till el.

Huvudentré A-byggnaden

Entrén till ingången är inte märkt med en skylt förutom bokstaven på byggnaden som kan ses från parkeringen. Det skulle underlätta om entrén var utmärkt att det är A-byggnaden.

Entrén har en nivåskillnad i form av ett galler. Eftersom det finns en plattformshiss innanför entrén och en automatisk dörröppnare bör nivåskillnaden vara utjämnad med en ramp. En person i ett hjulförsett hjälpmedel har svårt att självständigt ta sig upp för nivåskillnaden.

Den automatiska dörröppnaren har inte en avvikande färg mot fasaden. Den vore mer användarvänlig om den är försedda med kontrasterande färg och med text eller symbol som komplement. Vissa föredrar bilder medan andra föredrar texter.

Det finns ett skyddande tak med belysning som skyddar besökaren från olika väderförhållanden.

1. Entrén till A-byggnaden.

2. Nivåskillnader i entrén.

Plattformshiss

Det krävs styrka för att öppna dörren då den enligt mätningar är 1,65 kg tung. I newton motsvarar det en kraft på 16 Newton. En dörr bör inte vara tyngre än högst 10 Newton för att personer ska kunna använda den självständigt. Det finns ingen automatisk dörröppnare vilket borde finnas eftersom dörren är tung att hantera.

3. Dörren till plattformshissen.

4. Den vinklade kontrollpanelen.

Om dörren öppnas upp fullt finns det en mekanism som låser dörren i dess läge. Det är tungt och otympligt att dra igen dörren eftersom det inte finns ett handtag på insidan av dörren.

Panelen är vinklad och det är 85 centimeter upp till panelen från golvet. Knapparna är tydliga, de är försedda med reliefskrift.

Dimensionerna på hissen är 147 centimeter i bredd och 96 centimeter på längden. Det finns få kontraster i hissen. Larmknappen är en gul symbol som till utseendet ser ut som en klocka.

Huvudentré B-byggnaden

Kansliet är beläget på markplan. Det finns en liten nivåskillnad till entrén vilken är utjämnad med en ramp i metall. Det finns ingen automatisk dörröppnare. Eftersom dörren är tung och försedd med ramp bör den även vara utrustad med en automatisk dörröppnare.

5. Entré till B-byggnaden.

Innanför entrén

Belysningen är jämn och bländfri samt utan reflektioner i byggnadens ytor i hela kansliet. Det finns nog med vändutrymme på insidan av entrén. Den här byggnaden och dess lokaler kommer att renoveras vilket innebär att det kommer att ske förändringar.

C-byggnaden

Vägen till C-byggnaden består av trappor och gångstråk med breda glipor som kan utgöra snubbelrisk. Det saknas ramp eller en lyftanordning vilket gör entrén otillgänglig. Trapporna är inte kontrastmarkerade och ledstången är för kort då den börjar på det första trappsteget. Ledstången finns endast på en nivå. Entrén är försedd med ett skyddande tak med inbyggd belysning.

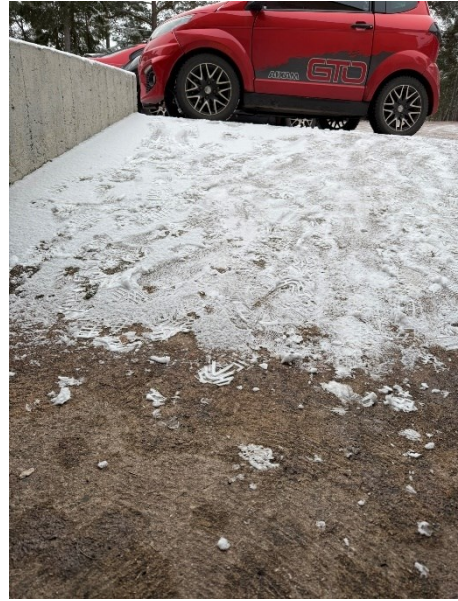

6. Gångstråket utomhus till VVS utrymmen.

De som går utbildningen för VVS har en egen ingång på källarplan i C-byggnaden. Utbildningen sker på två våningar och i förbindelseleden finns det en trappa vilket begränsar vem som har möjlighet att studera. Vid södra delen av byggnaden finns det en parkering. Där finns även en ingång med en brant ramp som inte är avsedd för tillgänglighet. Rampen har alldeles för hög lutning utan anpassningar.

7. Entrén till C-byggnaden.

8. En skarp sluttning på baksidan.

Huvudentré D-byggnaden

Det finns ingen skylt som utmärker vilken som är huvudentrén på byggnaden. För att komma till den tillgängliga entrén behöver man gå igenom en besöksparkering och en parkering för personal.

Vid huvudentrén finns det cykelställ. Det får gärna vara skyltat till cykelparkeringen för att underlätta upptäckandet av parkeringen. En skylt vid besöksparkeringen skulle underlätta för dem med cyklar att enklare hitta till den.

9. D-byggnadens entré med tak.

10. Glipor i markplattorna till entrén.

Entréerna på skolan har ett skyddande tak över med jämn belysning. Gångstråket som leder till huvudentrén är fast och halkfritt men det är problematiskt med markplattor. Det beror på att markplattor förflyttar sig med tiden och det skapas ojämnheter. Förutom de ojämnheter som uppstår är gliporna mellan markplattorna ett problem som kan orsaka snubbelrisk. Till huvudentrén finns det inget visuellt eller taktilt ledstråk.

Det finns två ramper i entrén till vänster för att utjämna nivåskillnader vid huvudentrén. De ligger inte riktigt i en rak linje. Rampens bredd är 98 centimeter och har till synes en låg lutning på grund av att höjdskillnaden inte är så stor. Rampen har ränder för att motverka att metallen blir hal. Det vore bra om det fanns en tydlig markering innan rampen som varnar för en nivåskillnad.

Det finns höga nivåskillnader som skulle tydliggöras om de kontrastmarkerades för att uppmärksamma eleven, personalen eller besökaren att det förekommer nivåskillnader.

Den automatiska dörröppnaren finns till vänster om entrén och är installerad på en höjd av 90 centimeter till knappens mittpunkt. Det är en lagom höjd för personer med olika funktionsnedsättningar. Den automatiska dörröppnaren bör vara kontrasterad och det bör finnas text eller en symbol med den internationella rullstolen för att uppmärksamma besökaren om knappens existens. Eftersom vissa har lättare för bildspråk, andra föredrar färger och en del föredrar att läsa bör den automatiska dörröppnaren kompletteras med dessa exempel.

11. Ramperna utjämnar nivåskillnader.

12. Den automatiska dörröppnaren.

Vindfång

Där det finns automatiska dörröppnare borde även dörrrens slagyta markeras på golvet och marken så att besökaren kan uppfatta åt vilket håll dörrarna slås upp. Dörrpassagebredden från huvudentrén till vindfånget har en bredd på 99 centimeter. Det finns även möjligheter att öppna upp så att passagen blir bredare.

Entrén består av två dörrar som öppnas automatiskt med den automatiska dörröppnaren. Det är även viktigt att knappen kontrasterar väl mot bakgrunden eller den omgivande miljön.

När man trycker på den automatiska dörröppnaren hålls dörrarna uppe i 8 sekunder. Ur ett säkerhetsperspektiv är det för kort tid och det finns risk att en person hamnar i kläm i vindfånget. Dörrarna bör hållas öppna i minst 25 sekunder, speciellt i ett vindfång som är för litet i dimensionerna. Det finns inte nog med vändutrymme för en person med ett hjulförsett hjälpmedel.

Vindfånget har en radie på 126 centimeter vilket är för små dimensioner. Ett tillgängligt vindfång bör ha en vändyta på 150 centimeter i diameter. Det ligger en lös matta i vindfånget som förflyttar sig. Mattan är smalare än utrymmet och den skapar en liten nivåskillnad vilket bör undvikas. Den borde vara bredare och vara fast, det vill säga att den inte rör sig när besökare går eller rullar på den.

På dörren finns det delvis sparkskydd på glaset. Det saknas sparkskydd där glaset är mindre. Eftersom det finns en risk att fotplattor eller liknande kan slå i glaset bör alla glasytor ha sparkskydd.

13. En matta skapar nivåskillnad.

D-byggnaden

På insidan finns det en automatisk dörröppnare installerad på en höjd av 100 centimeter till knappens mittpunkt. Detta är en lagom höjd för personer med funktionsnedsättningar. Knappen till den automatiska dörröppnaren på insidan är installerad nära ett hörn från en gammal reception. Den bör kontrastmarkeras eftersom det finns risk att personer stöter emot hörnet när de ska öppna dörrarna. Den automatiska dörröppnaren är svår att se, den bör kontrastmarkeras mot den omgivande miljön och vara märkt med symbol eller text för att vara tillgänglig.

14. Klädkrokar på samma höjdskillnad.

15. Ett hörn nära den automatiska dörröppnaren.

Knappen bör vara installerad minst 70 centimeter från närmaste hörnet. Den kan även vara installerad 100 centimeter från närmaste hörn för bättre tillgänglighet.

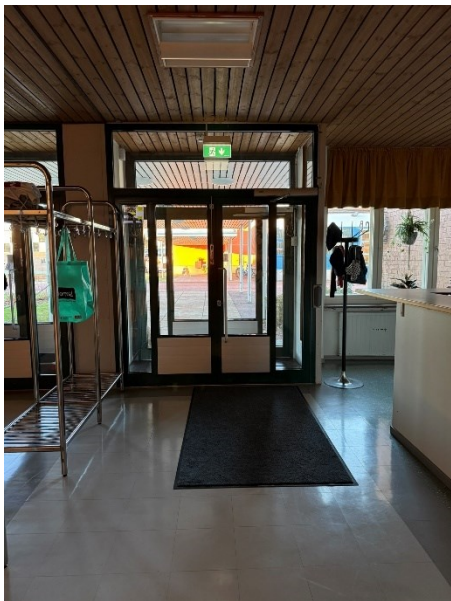
Det finns klädhängare på insidan men krokarna finns enbart på en höjd. För att vara tillgängligt bör det finnas krokar på olika nivåer i det tillgängliga gångstråket.

Lösa mattor bör fästas så att de inte orsakar snubbelrisk. Det bör finnas ett visuellt eller taktilt ledstråk på insidan. Olika färgsättningar kan användas så länge de är logiska. Detta underlättar orienteringen för personer med kognitiva funktionsnedsättningar.

Eftersom det finns en tillgänglig entré där personer med funktionsnedsättningar kan ta sig in och ut självständigt underlättar det om evakueringsskyltar har den internationella rullstolssymbolen. Detta bör finnas i de gångstråk där en person med ett hjulförsett hjälpmedel kan ta sig ut självständigt. Orsaken att vi rekommenderar detta är för att personer inte ska hamna vid en utgång eller vid trappor där de inte kan ta sig ut vid en evakuering eller brand.

Under dagen vi kartlägger skolan är det mörkt i entrén och det är svårt att se nödvändigheter som den automatiska dörröppnaren och andra viktiga målpunkter. Det är viktigt att belysningen är jämn och bländfri.

16. Det är mörkt innanför entrén.

17. Skylt hjärtstartare och luftvägsstoppare.

Det finns en hjärtstartare på en pelare mitt i gångstråket när besökaren kommer in genom dörrarna. Den är installerad på en acceptabel nivå. Det finns även en skylt med en gubbe som håller om halsen där det finns en luftvägsstoppare. Denna är placerad på en höjd så att eleverna också kan nå den om det uppstår en kvävningssituation.

Plattformshiss

Hissen bör utmärkas med skyltar och symboler. Under kartläggningen var den skymd och svår att upptäcka. Hissen rör sig från nedersta planet till våning 2. Enligt ÅBBS, Ålands byggbestämmelselag, bör en plattformshiss helst ha automatiska skjutdörrar. Det finns inte på plattformshissen på Neptunigatan 19 och dörren är tung att öppna självständigt.

Det finns ingen automatisk dörröppnare vid hissen eller assistans när man öppnar dörren till hissen. Det leder till att den kan vara svår att nyttja självständigt. Dörren är trög och det finns inget hjälpmedel som håller upp dörren eller som underlättar så att trycket för att öppna dörren blir mindre.

Dörrbredden är 93 centimeter vilket uppnår rekommendationerna på dörrpassagebredden. Kontrollpanelen är utformad så att användaren måste hålla ner knappen under hela färden. Det kräver finmotoriska fördelar, kraft och styrka i händerna att hålla ner knappen under hela färden. Detta kan upplevas som svårt av många användare.

18. Plattformhissen i D-byggnaden.

19. Plattformshissens kontrollpanel.

Knappen till larmet är otydlig och syns inte märkbart mycket. Det syns på fotot att det knappt går att urskilja larmknappen från våningsknappen. Vi testade larmknappen och det går ett auditivt ljud ner till första våningen.

Larm bör vara både visuella och auditiva eftersom vissa personer inte hör larmet. Det borde finnas ett ljus som tänds när larmet trycks ner. Användaren måste hålla ner larmknappen tills någon uppmärksammar den. Så länge knappen trycks ner, ringer larmet. När användaren släpper larmknappen slutar den att låta.

Det finns även en skylt på panelen där det står handikapphiss, eftersom detta är utpekande bör det undvikas.

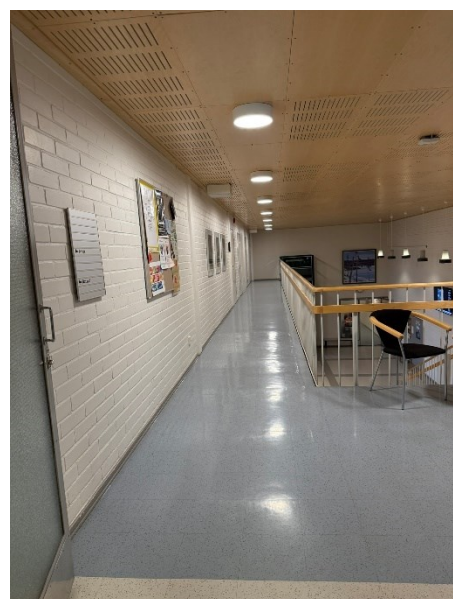
20. Utpekande skylt i plattformshissen.

Korridor andra våningen

När man kommer ut ur plattformshissen bör det finnas ett fritt vändutrymme på 150 centimeter i diameter. Detta är för att underlätta för personer som använder sig av hjulförsedda hjälpmedel så att de kan vända vid behov.

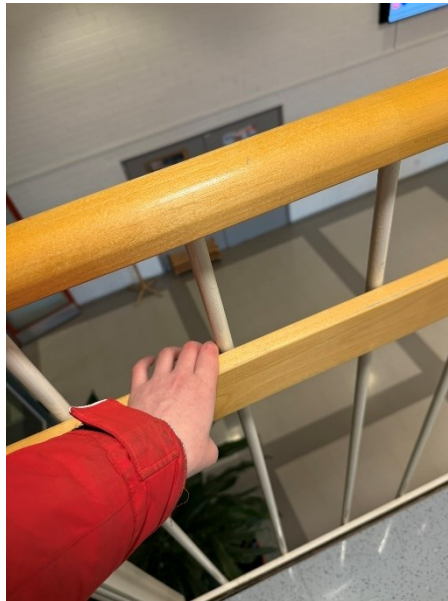

21. Ledstänger i korridoren på andra våningen.

22. Korridoren till plattformshissen.

Korridoren har en bredd på 143 centimeter vilket är acceptabelt. Det finns bara ledstänger på en sida och det är mot räcket som skyddar mot fall vid den andra våningen. Det finns ledstänger på två höjder men den lägre ledstången är inte greppvänlig. Den fortsätter inte oavbrutet utan att fingrarna slår i fästans ordning. Fingrarna slår även i staketets vertikala spjälor. Ledstänger bör finnas på två olika höjder, en på 70 centimeter och en på 90 centimeter. Det är även viktigt att de är greppvänliga och att fingrarna inte slår i anordningen för fästet. Ledstänger ska även finnas på både vänster och höger sida av korridoren för att täcka användarens eventuella behov.

23. Fingrarna slår i de vertikala spjälorna.

Passagen till klassrummen

Dörrpassagebredden på andra våningen mot klassrummen är 97 centimeter bred och består av en branddörr. Där finns det en tröskel som är 3 centimeter vilket är för högt för personer med hjulförsedda hjälpmedel. Höga trösklar bör avfasas eller utformas som en ramp.

Personer med synnedsettningar ser inte skillnad på glas och frostat glas. Skillnaden mellan dörrkarmen och glaset är för litet. Det bör istället finnas mörka kontrastmarkeringar på glaset.

Det finns en datasal och övningsalong för de elever som utbildar sig till frisörer.

Trappor i förbindelseleden

Ledstängerna vid trappan på andra våningen är för höga, de är installerad på en höjd av 113 centimeter. De är även för korta, en ledstång bör börja 30 centimeter före trappans början och fortsätta 30 centimeter efter trappan. Detta är för att säkerställa att användaren kan nyttja ledstängerna på ett säkert sätt innan trappans början och därmed minska snubbelrisken.

24. Kontrastmarkering på trappstegen.

25. Utstickande del som kallas trappnos.

Huvudentré E-byggnaden

Entrén har en nivåskillnad i form av en högre tröskel och gallret har för liten vändyta för personer med hjulförsedda hjälpmedel. Det saknas en automatisk dörröppnare men det är via den här entrén besökaren/eleven ta sig till F-byggnaden är det tänkt. Entrén går dock inte att nyttja självständigt.

Det finns ingen belysning på utsidan och det finns inget skyddande entrétak.

Huvudentré F-byggnaden

Vägen in till entrén som leder till byggnad F har höga nivåskillnader. Det finns ingen ramp vid entrén som leder in till skolan. På avsatsen utanför entrén som är 110 centimeter bred, finns en tröskel som är 5,5 centimeter hög. En avsats bör vara 150 centimeter i diameter för att skapa nog med vändutrymme. På insidan, vid dörren, finns det en tröskel som är 3,5 centimeter hög.

Dörrpassagebredden är 90 centimeter vilket uppfyller kravet på en tillräckligt bred ingång. Trösklar som är högre än 2 centimeter bör vara avfasade i den mån det är möjligt.

För att komma till den här delen av byggnaden behöver besökaren gå in genom E-byggnadens entré eftersom det är höga nivåskillnaden i F-byggnadens entré.

26. Entréerna till E- och F-byggnaden.

Parkering

Det finns en parkering för de med särskilt tillstånd som är ungefär 14 meter från huvudentrén. En parkering och angöringsplats bör vara inom 10 meter från entrén. Marken är jämn, fast och halkfri eftersom det är asfalt.

Det finns en parkering för dem med särskilt tillstånd intill en parkering för gäster upp till en timme. På marken saknas det markering av den internationella rullstolssymbolen. Parkeringsrutans dimensioner är för små och uppnår inte rekommendationerna.

27. Parkeringen för de med särskilt tillstånd har för små dimensioner.

Parkeringsrutan bör vara 3,6 meter bred och minst 5 meter lång. Rutans dimensioner idag är 4,6 meter lång och 2 meter bred.

Gästparkeringen är 10 centimeter kortare så det finns skillnad mellan gästparkeringen och parkeringen för dem med särskilt tillstånd. Dimensionerna är för små för att vara enkel att använda för personer med nedsatt rörlighet.

Det finns en blå skylt med den internationella rullstolssymbolen vid parkeringen för dem med särskilt tillstånd.

Det bör finnas ett visuellt eller taktilt ledstråk som leder till skolans huvudentré. Det skulle öka säkerheten också för de personer som nyttjar dessa stråk för att ta sig från en punkt till en annan. Speciellt där det finns cykel- och biltrafik.

Skyltar

Skolans huvudentré och där den tillgängliga entrén finns bör utmärkas med en tydlig skylt som syns väl för besökare. Parkeringen för cykelställ bör också utmärkas för tydlighetens skull. De olika byggnadernas entréer bör också utmärkas med samma fastighetsbeteckning som finns mot fasadens vägg vid parkeringen.

Det finns skyltar på området men all information går inte att hitta på dem. Till exempel står det frisersalong på skylten men om man är på andra våningen finns det även skyltat för datorsalar. Skyltarna bör uppdateras och kompletteras med relevant information för att underlätta orienteringen. Typsnittet och typstorleken på skyltarna är god, kontrasterna är acceptabla och det förekommer inga reflektiva ytor på skyltarna.

28. Skyltar innehåller inte all information.

29. Skylten på dörren till den tillgängliga toaletten.

I entrén finns det en skylt med en gubbe, i nära anslutning till där det finns ett första hjälpmedel, om någon har satt något i halsen. Det finns även instruktioner hur hjälpmedlet ska användas.

Skylden på den tillgängliga toaletten på nedre våningen i D-byggnaden saknar punkt- och reliefskrift. Den är dessutom installerad på dörren vilket kan orsaka kollisionsrisk med den som läser skylten och personen som öppnar dörren. Det underlättar även när dörren är öppen om skylten är på väggen intill. Vi brukar rekommendera att skylten installeras mot den sidan av väggen där dörren öppnas. I dagsläget finns det en anslagstavla där som vi rekommenderar att flyttas för att öppna upp utrymme att installera skylten.

Det finns en tillgänglig toalett i F-byggnaden som saknar skylt.

30. F-byggnadens tillgängliga toalett saknar skylt.

31. Tillgänglig toalett andra våningen i D-byggnaden.

Skyltarna som hänvisar till toaletterna är inte enhetliga, sitter på samma ställe eller är konsekvent. Vissa toaletter saknar skyltning helt eller så är de inte korrekt utformade med punkt- och reliefskrift. Den tillgängliga toaletten på våning 2 i D-byggnaden är en könsneutral toalett men det finns ingen internationell rullstolssymbol på skylten.

På våning två finns det en tillgänglig toalett med en könsneutral skylt utan den internationella rullstolssymbolen.

Hissen bör vara väl utmärkt och det bör finnas både text och symbol för att underlätta orienteringen. I dagsläget finns det inga skyltar som hänvisar besökaren till den.

Trappor

Det är en fördel om trapporna är utformade på ett enhetligt sätt. Vissa av trapporna saknar kontrastmarkering. På en del ställen är den halkfria tejen sliten på de yttre trappstegen och den bör bytas ut. Tejen fungerar bra som kontrastmarkering där trappstegen är mörka.

Vissa trappor har en markering av tejp som varnar för nivåskillnader före trappans början och efter trappans slut.

Varje trappsteg i D-byggnaden är försett med en kontrastmarkering. Materialet som använts till den yttre kanten av trappstegen för kontrastmarkering fungerar även som halkskydd. Kontrasterna mellan trappstegen och markeringen uppfyller goda skillnader. Trappstegen är försedda med trappnos vilket vi brukar rekommendera att det inte ska finnas eftersom det finns en risk att fastna med skon och det utgör en snubbelrisk.

Trappans bredd i D-byggnaden är 188 centimeter vilket är acceptabelt och det finns ledstänger på båda sidor. Det bör finnas ledstänger på två olika höjder och de bör fortsätta en bit före och efter trappans början och slut.

Trösklar

Det finns höga trösklar på flera ställen. Trösklar bör inte vara högre än 2 centimeter. Där trösklarna är högre bör de vara avfasade eller bytas ut så att det inte bildas en nivåskillnad.

Tillgängliga toaletter

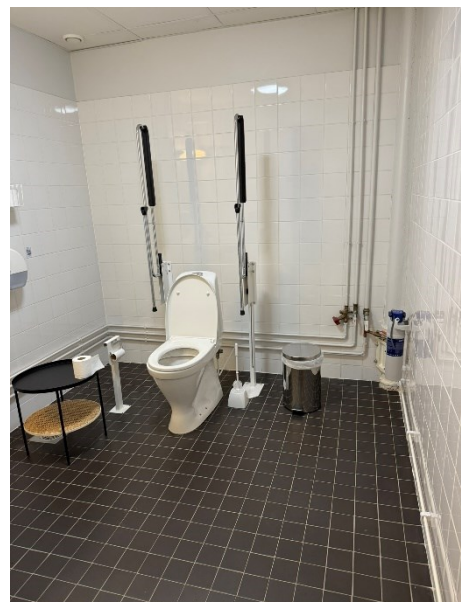
D-husets tillgängliga toalett på nedre våningen

Det finns en tillgänglig toalett på nedersta planet intill huvudentrén. Dörrpassagebredden är 90 centimeter vilket är acceptabelt. Det finns en avfasad tröskel vilket är acceptabelt.

På dörrens insida finns ett draghandtag installerat på en höjd av 93–113 centimeter från golvet nivå.

32. Draghandtag på insidan av dörren.

33. Insidan av den tillgängliga toaletten.

Att använda sig av kontraster både utanför toaletten och i toaletten underlättar för många grupper av individer. Det är svårt att urskilja toalstdörren eftersom väggen är vit, dörren är vit och dörrkarmen har en ljusare grå färg. Mellan det ljusgråa golvet och den ljusgråa

dörrkarmen finns det inte heller stora skillnader inne på toaletten. Kontraster används för att formge ett rum visuellt för personer med synnedsättningar. Därför bör toaletsitsen och kaklet bakom handfatet ha en avvikande nyans.

Dörrhandtaget och låset är svårt att hantera med en hand eller en kroppsdel. Det krävs god fingerfärdighet för att kunna vrida om låset. Vi brukar rekommendera dörrhandtag och lås med enhandsfattning som är lätta att vrida om.

Det finns många lösa föremål som hindrar i gångstråket och som tar bort av vändytan inne på toaletten. Vi föreslår att man flyttar på bordet intill toaletten och att pedalsoptunnan tas bort eftersom den är otillgänglig. Toalettpappret är fäst i en anordning på golvet intill toaletten, pappret bör vara installerat direkt i stödstängerna och bör finnas på både vänster- och högersida.

Toalettstolen är installerad 45 centimeter från den bakre väggen vilket gör det enklare för personer med hjulförsedda hjälpmedel att göra en överföring från hjälpmedlet till toaletten. På vardera sida om toalettstolen finns acceptabelt med utrymme vilket möjliggör en överföring både från vänster- och högersida. Det underlättar om toalettlocket är kontrastmarkerat genom en svart sits till exempel.

Framför toalett bör det finnas ett fritt vändutrymme på minst 150 centimeter i diameter. Vändytan är 163 centimeter i diameter vilket är acceptabelt.

34. Föremål som hindrar.

Det finns stora problem med hur larmet är utformat på toaletten och det är inte användarvänligt. Larmet finns bara på en höjd och det är svårt att nå om besökaren har ramlat på golvet. Snöret som finns hänger inte ner till golvet som det borde göra. När utrymmet städas och larmet hängs upp bör det efteråt hängas ner igen. Ett larmsystem bör finnas på två olika höjder. Ett ska kunna nås från golvet på ett avstånd av 20 centimeter i höjd och ett lite högre upp på väggen. Det ska även vara utformat som ett snöre som går igenom

hela rummet vilket möjliggör att personen kan larma var som helst från den position där personen ligger eller sitter.

Bidéduschen sitter vid handfatet och det är installerat långt bort från toalettstolen. Slangen är för kort för att bidéduschen ska kunna nyttjas från toaletten. Bidéduschen bör vara installerad vid den ena armstödet som finns bredvid toaletten.

Handfatet går att vinkla vilket är acceptabelt men vi brukar inte rekommendera den här sortens lösning. Om det skulle vara stopp eller för stort tryck på vattnet kan vatten hamna på besökaren.

35. Larmet är inte korrekt utformat.

36. Vippbart handfat.

Blandaren har enhandsfattning men det kan vara svårt för användare att nyttja den eftersom den inte är så lång. Det bör även finnas en temperaturspärri så att besökaren inte skällas av hett vatten. Från kranen till handfatets främre kant är det 30 centimeter.

Vi rekommenderar goda kontraster mellan handfatet och väggen. Om kaklet byts ut mot en mörkare nyans som till exempel svart underlättar det för personer med synnedsättningar.

Armstöden vid toaletten är inte monterade vid mittpunkten och de är ostadiga. Vi brukar rekommendera att armstöden installeras direkt i väggen bakom toaletten eftersom det blir stadigare. Armstöden är installerade på en höjd av 81 centimeter och bredden mellan armstöden är 58 centimeter.

Spegelns nedre kant är installerad på en för hög höjd och en person i ett hjulförsett hjälpmedel kan inte spegla sig. Spegelns nedre kant bör vara installerad på en höjd av 90 centimeter.

Det underlättar för besökaren om det är mer automatiserat genom sensorer på toaletter. Knappar såsom spolknappen och tvålbehållaren, bör reagera via en sensor för att vara användarvänlig även för personer som har svårigheter att trycka. Belysningen bör också vara en sensor som reagerar med rörelse så att personen slipper leta efter strömbrytaren.

D-husets tillgängliga toalett på övre våningen

Handfatet och spegeln är installerade på för hög höjd. Det finns lösa hinder bredvid toaletten som bör flyttas på för att skapa ett fritt utrymme.

På båda sidor om toaletten bör det finnas minst 80 centimeter. Om dessa hinder tas bort finns det nog med utrymme på båda sidorna av toaletten så att en överföring från både höger och vänster kan ske.

37. Handfatet är inte tillgängligt.

38. Armstöden fästa direkt i toalettstolen.

Armstöden är fästa direkt i toaletten och tål inte lika mycket påfrestningar från tryck som vägghängda armstöd klarar av. Framför toaletten finns det inte en vändyta som är 150 centimeter i diameter.

På insidan av dörren finns ett draghandtag. Den bör vara 60 centimeter bred och vara installerad 80 centimeter ovan golvnivån. Det underlättar om draghandtaget är placerat i mitten eller närmare dörrens fästanordning för att undvika att personen behöver sträcka sig för att stänga den.

Låset och handtaget är svåra att hantera med en hand, de bör vara utformade för enhandsfattning. En pedalsoptunna bör inte finnas i en tillgänglig toalett.

A-husets tillgängliga toalett på bottenvåningen

Det finns ett vertikalt draghandtag på insidan av dörren. Ett draghandtag bör vara installerat horisontellt och vara minst 60 centimeter långt. Från den bakre väggen till toalettstolen finns ett utrymme på 44 centimeter. Det finns gott om utrymme på båda sidor om toaletten vilket underlättar vid en överföring från ett hjulförsett hjälpmedel.

Till den högra väggen finns det ett avstånd av 120 centimeter och från den vänstra väggen finns det ett avstånd av 100 centimeter. På båda sidor om toaletten finns det föremål som hindrar en självständig överföring från ett hjulförsett hjälpmedel till toaletten. Det står en tvättmaskin på vänster sida om toaletten och ett duschgolv på den högra sidan. Från armstödet till handfatet är avståndet 68 centimeter.

39. Föremål som hindrar breddvid toalettstolen.

40. Vippbart handfat.

Det bör inte finnas pedalstoptunnor på tillgängliga toaletter. Framför toaletten och handfatet finns det inte nog med vändyta. Den fria vändytan bör vara minst 150 centimeter i diameter.

Låset kräver en viss kraft och motorik, för vissa kan det vara svårhanterat. Med kraft kan besökaren låsa toaletten med armbågen men det är omöjligt att låsa upp. På väggarna finns det stödstätter och det finns klädkrokar på olika höjder. Det finns få kontraster i toaletten, toalettsitsen och väggen bakom handfatet bör ha en kontrasterande färg.

Det finns två speglar installerade på toaletten. Den är installerad en bit från golvet så att det inte finns risk att fotplattor kolliderar med spegeln.

Det finns ett handfat som går att vippa framåt med hjälp av en spak. Då glider handfatet ner en bit men det kan vara orsaken till att en besökare får vatten över sig. Det finns enhandsfattning på kranen men spaken borde vara längre. Från golvet till handfatet är det 85 centimeter. Tvålbehållaren går att nå.

Armstöden är tröga att hantera och det kan vara svårt för en person att använda dem självständigt. Detta eftersom det krävs styrka för att hantera dem att dra dem upp och ner. De är installerade 85 centimeter från golvet och är 50 centimeter breda. Vi rekommenderar att de är installerade 80 centimeter från golvet med en bredd på minst 60 centimeter.

B-husets tillgängliga toalett på markplan

Det finns en skylt med texten "toalett" i versaler. Den internationella rullstolssymbolen bör finnas eftersom vissa har lättare att förstå symboler framför text. Skylten bör vara placerad på väggen mot den sidan där dörren öppnas.

41. Rullstolssymbolen saknas.

42. Stödhandtag vid handfatets yttre kant.

Belysningen på toaletten är automatisk vilket underlättar för besökaren då personen inte behöver söka efter strömbrytaren. Den uppmätta belysningsstyrkan under kartläggningstillfället kom upp i 514 lx. Toaletten är väl upplyst.

Längs handfatets yttre kant finns en stödstång installerad. Det är bra att den finns men den bör vara kontrastmarkerad mot omgivningen.

Det finns en kran utan temperaturspärren vilket kan leda till att besökaren skållar sig på hett vatten. Fattningen på kranen är svår att hantera med en annan kroppsdel, fattningen bör vara längre och utformad i enhandsfattning. Handfatet är inte höj- och sänkbart. Från golvet till handfatet är avståndet 80 centimeter och det finns ett djup för benen som är 30 centimeter. Djupet bör vara större för att ett benutrymme ska kunna uppnås.

Från golvet till papperstorkhållaren är avståndet 120 centimeter. Den är installerad lite för högt, den bör vara på en höjd mellan 90–110 centimeter från golvet. Tvålbehållaren kan vara svår att nå. Från golvet till spegelns nedre kant är avståndet 85 centimeter vilket är acceptabelt.

Armstöden är tunga att manövrera självständigt. Mellan armstöden finns det ett utrymme på 59 centimeter vilket är acceptabelt eftersom rekommendationen är minst 60 centimeter. Från golvet till armstödet är det 79 centimeter vilket också är acceptabelt då det ska vara minst 80 centimeter. Armstöden är stadiga vilket är viktigt eftersom de ska tåla hårt tryck.

Det saknas kontrastmarkeringar på toaletten. Toalettsitsen och väggen bakom handfatet bör vara i en kontrasterande färg. Detta gäller även stödstången på handfatet. Om stödstången kontrasterar behöver det inte finnas en kontrasterande färg bakom handfatet.

43. Toalettstolen är installerad för nära väggen.

44. Toalettsitsen bör kontrastmarkeras.

Toalettstolen är installerad 15 centimeter från den bakre väggen och det finns ett hörn på den högra sidan av toaletten. Toalettstolen bör vara installerad 20–30 centimeter från den bakre väggen. Eftersom det finns ett hörn bör den vara installerad minst 20 centimeter från den bakre väggens hörn.

Det finns krokar på en nivå av 128 centimeter från golvet. Det kan även installeras krokar på en högre höjd.

Det finns ingen skylt som indikerar att det finns en tillgänglig toalett i korridoren. På insidan av dörren finns det ett draghandtag. Det krävs en viss motorik för att låsa och låsa upp dörren eftersom det är ett vanligt lås och handtag. För att underlätta för besökare bör låset och handtaget vara utformat i enhandsfattning.

Soptunnan finns på den bakre väggen vilket försvårar för besökare som måste vända sig ett halvt varv från handfatet bak till soptunnan.

45. Soptunnan är installerad på den bakre väggen.

F-husets tillgängliga toalett på markplan

Under kartläggningstillfället är toaletten låst och ur funktion.

Enkla och svåra åtgärder

Enkla åtgärder

- Det bör finnas ett visuellt eller taktilt ledstråk som leder från parkeringen till huvudentrén.
- De olika entréerna bör utmärkas bättre för att underlätta orienteringen för besökare.
- Det bör finnas varning för nivåskillnader före och efter rampen.
- Trösklar som överstiger 2 centimeter bör avfasas.
- Det underlättar om nivåskillnader kontrastmarkeras.
- Dörrarnas slagytor vid entrén bör markeras på golvet och marken för att undvika kollisionsrisken.
- Den automatiska dörröppnaren bör kontrastmarkeras så att den skiljer sig från omgivande miljö.
- Den automatiska dörröppnaren bör ha den internationella rullstolssymbolen eller kompletteras med text.
- En automatisk dörröppnare bör finnas vid alla entréer som har en ramp.
- Där det finns cykelställ underlättar det om det finns en skylt.
- När man öppnar dörrarna med de automatiska dörröppnarna hålls dörrarna öppna för kort tid. Dörrarna bör hållas öppna i minst 25 sekunder eller vara försedda med en sensor för att minska klämrisker.

- Den automatiska dörröppnaren på insidan av entrén bör vara installerad 70 centimeter, gärna 100 centimeter, från ett hörn.
- Skyltningen bör uppdateras och all information bör stå på dem. Det finns en skylt innanför huvudentrén där det står att det finns frisörutbildning på andra våningen. När besökaren kommer upp till våning två finns det fler skyltar som tyder på att det finns mer än frisörutbildningen.
- På skylten till den tillgängliga toaletten bör det kompletteras med punkt- eller reliefskrift.
- Skylten till toaletten bör vara installerad på väggen på den sida där dörren öppnas. Detta för att undvika kollisionsrisken och att det ska vara möjligt att läsa skylten om dörren står öppen.
- Huvudentrén bör vara väl utmärkt eftersom det finns många entréer.
- Lösa mattor bör fästas med till exempel mattejp.
- Utstickande föremål bör kontrastmarkeras, som till exempel hörnet av receptionsdisken vid huvudentrén.
- Det bör finnas klädkrokar på olika höjder vid huvudentrén.
- Utrymningsskylten som leder till den tillgängliga entrén bör kompletteras med rullstolssymbolen. Det är viktigt att personer med hjulförsedda hjälpmedel kan evakuera självständigt och veta vid vilken entré de kan ta sig ut. Detta för att undvika att en person fastnar vid ett ställe.
- Det bör finnas en skylt som hänvisar till hissen. Idag är den undangömd och svår att se eftersom den smälter in med byggnaden.
- Belysningen bör vara jämn och bländfri.
- Måla rullstolssymbolen på asfalten vid parkeringen för de med särskilt tillstånd.
- Ledstänger bör finnas på båda sidor i korridoren när besökaren kommer ut från hissen.
- Ledstängerna är på en höjd av 113 centimeter ovan golvnivån vilket är för högt.
- Det bör finnas ledstänger på två olika höjder. Den lägsta behöver vara installerad på 70 centimeter och den högsta på 90 centimeter ovanför golvnivån.
- Fingrarna bör inte slå emot fästanordningen när användaren håller och drar handen längsmed ledstängerna.
- Ledstänger bör vara greppvänliga, de bör vara avrundade.
- Ledstängerna bör börja och sluta 30 centimeter före och efter trappans eller rampens slut.
- Det underlättar om ledstängerna är kontrastmarkerade mot omgivande miljö och väggar.
- Draghandtaget på insidan av dörren till den tillgängliga toaletten bör vara installerat horisontellt, vara 60 centimeter brett och monterat 80 centimeter ovan golvnivån.
- Det bör finnas mer kontraster på toaletten. Det skulle underlätta om toaletsitsen hade en avvikande färg och att kakel bakom handfatet hade en avvikande färg. Ljusa interiörföremål bör kontrasteras med mörkt.
- För personer med synnedsättningar underlättar det om dörrkarmen eller dörrhandtaget är i en avvikande färg mot omgivande vägg.

- Lås- och dörrhandtaget till den tillgängliga toaletten är svårt att manövrera för de med nedsättningar i motoriken. Det underlättar om det är utformat till ett enhandsgrepp där användaren även kan använda andra kroppsdelar för att stänga och låsa dörren.
- Lösa föremål i den tillgängliga toaletten bör tas bort. Detta innefattar bordet, ställningen för toalettappret och pedalsoptunnan.
- Ta bort pedalsoptunnan, alla kan inte trycka ner för att öppna den.
- Toalettappret bör vara fäst direkt i armstöden så att det inte är i vägen. Föremål bör inte inskränka på det fria utrymmet som behövs för en överföring från ett hjulförsett hjälpmedel till toaletten. Det bör finnas ett fäste både på höger och vänster sida.
- Slangen till bidéduschen är för kort och är installerad för långt bort från toaletten. Det underlättar om bidéduschen är installerad direkt på armstödet.
- Kranen är utformad för enhandsfattning men blandarens reglage är för kort. Reglaget bör vara längre så fler kan nå det utan att sträcka sig.
- Det bör finnas en temperaturspärri på kranens blandare för att förhindra att besökare skållar sig i hett vatten.
- Spegeln är installerad på för hög höjd. Spegelns nedre kant bör vara installerad 90 centimeter ovan golvnivån.
- Sensorer och automatisering underlättar för användaren. Detta omfattar kranen, spolknappen på toaletten, belysningen och tvålbehållaren.

Svåra åtgärder

- En avsats innan en ingång eller entré bör ha en vändyta som är 150 centimeter i diameter.
- Vindfånget vid huvudentrén är för litet så det finns inte nog med vändutrymme för en person med ett hjulförsett hjälpmedel. Vändytan bör vara 150 centimeter i diameter.
- Markplattor till huvudentrén är inte optimalt. Det vore bättre med en annan fast och halkfri lösning.
- Vindfånget har inte tillräckligt stor vändyta.
- Parkeringsens dimensioner för de med särskilt tillstånd är för smal och den är för långt bort från huvudentrén. Orsaken att jag satte den på svår åtgärd är för att parkeringen skulle behöva vara närmare entrén vilket innebär planering och en flytt av parkeringsrutan.
- Alla glasytor vid huvudentrén, speciellt dörrarna, bör vara försedda med sparkskydd.
- En plattformshiss bör vara utrustad med automatiska skjutdörrar. Dörren till hissen är tung utan hjälp.
- Det är svårt för en person att hålla ner en knapp under hela färden med hissen.
- Larmknappen i hissen är otydlig och syns dåligt.
- Larmet är auditivt så länge besökaren håller larmknappen nere. Det bör finnas en visuell återkoppling som ett ljus, annars kan det vara svårt för en person som har en hörselnedsättning.
- När man kommer ut ur hissen på andra våningen bör det finnas en vändyta som är 150 centimeter i diameter.

- Trappsteg bör inte ha trappnos eftersom det kan orsaka snubbelrisk eller att användaren fastnar med foten.
- Larmet på toaletten är inte korrekt utformat och det går inte att nå om användaren ramlat. Om det finns ett snöre ska det alltid hänga ner.
- I en tillgänglig toalett bör det finnas larm på två olika nivåer där det ena larmet är installerat 20 centimeter från golvet. Det ska även vara utformat som ett snöre som går längsmed golvet så att användaren kan larma från vilken position som helst.
- Armstöden i den tillgängliga toaletten är inte korrekt utformade. De bör vara installerade direkt i väggen och vara stadiga för tryck från flera olika håll.

Slutsats

Sammanfattningsvis visar kartläggningen att det finns flera brister i tillgängligheten på skolområdet vid Neptunigatan 19. Byggnaderna och dess omgivningar är inte fullt ut anpassade för personer med funktionsnedsättningar. Det finns behov av förbättringar för att skapa en mer inkluderande miljö.

Där det finns en tillgänglig entré bör den internationella rullstolssymbolen synas på utrymningsskylten. Detta för att underlätta för en person som använder ett hjulförsett hjälpmedel att snabbt identifiera utgången där de kan ta sig ut självständigt.

Några av de mest framträdande bristerna inkluderar:

Entréer och gångstråk: Många entréer saknar ramper eller andra hjälpmedel för att utjämna nivåskillnader. Gångstråken har stora glipor och ojämnheter i markplattorna, vilket utgör en snubbelrisk. Det saknas även visuella och taktila ledstråk som leder till byggnaderna.

Skyltning och orientering: Det finns skyltning på fasaderna men inte vid entréerna, vilket kan försvåra orienteringen. En tydligare skyltning vid ingångarna samt visuella ledstråk och logiska färgsättningar inomhus skulle underlätta orienteringen för elever och besökare.

Trappor och ramper: Trapporna saknar ofta kontrastmarkeringar och har ledstänger som är för korta eller placerade på fel höjd. Ramper saknar varningsmarkeringar som varnar att det sker en skillnad i gångstråket.

Tillgängliga toaletter: Larmet i de tillgängliga toaletterna bör ses över då det upptäcktes brister under besökstillfället. Bidéduschar och armstöd bör ha en annan utformning än den som finns idag. Det bör finnas mer kontrastmarkering av toalettsitsen och bakom handfatet för personer med synnedsättningar.

Ljudmiljö och utrymningsplatser: Det saknas utrymmen för personer som behöver dra sig undan vilket kan vara viktigt för elever med NPF-diagnoser eller andra kognitiva funktionsnedsättningar. Ljudmiljön är varierande. Vissa verkstäder blir mycket varma under sommaren.

Dörrar och hissar: Många dörrar är för tunga och saknar automatiska dörröppnare. Detta försvårar framkomligheten för personer med rörelsenedsättning. Plattformshissen har för

kort öppningstid och saknar handtag på insidan av dörren, vilket gör den svår att använda självständigt.

Vindfång och dörrpassager: Vindfången är för små för att kunna manövreras med hjulförsett hjälpmedel, och dörrarna stängs för snabbt, vilket utgör en risk för att personer fastnar.

VVS och vid elutbildningen: Där finns det två våningar förbundna med trappor som är svåra att nyttja.

Utifrån denna kartläggning finns det flera åtgärder som bör genomföras för att göra skolområdet mer tillgängligt. Några av de viktigaste åtgärderna inkluderar att kontrastmarkera trappor och nivåskillnader, installera automatiska dörröppnare, förbättra skyltningen både inomhus och utomhus, samt att se över och justera ramper och ledstänger för att göra dem mer säkra och behålla användbarheten. Förbättringar i byggnaderna och deras omgivningar leder till inkludering och användarvänlighet för alla.

Neptunigatan 6

Information om byggnaden

Neptunigatan 6 består av tre olika äldre byggnader från 1963. Gamla sjömansskolan, vilket är lokalerna som kartläggs, ser i princip ut som när det byggdes. Det saknas en tillgänglig toalett i alla byggnader förutom sporthallen.

För nya elever kan det vara svårt att hitta i byggnaderna men det finns en struktur i uppdelningen. I huvudbyggnaden finns det tillgång till gemensamma ämnen, i maskinhallen finns det verkstäder och maskinverkstaden inrymmer också verkstäder.

Det finns inga rum eller lokaler dit personer som har behov av att dra sig undan kan gå. Alla utrymmen på skolan används i dagsläget så det är inte möjligt att ordna utrymmen för elever som behöver dra sig undan. Vid studerandehälsan finns det 2–3 rum på Neptunigatan 19, det innebär att man måste gå till ett annat område för att kunna nyttja dem.

Neptunigatan 6 är huset som är mest trångt för att det finns många studerande och lärare på området. Vissa lokaler och klassrum delas även med Högskolan på Åland.

Det finns inte tillgång till teleslinga eller annan teknisk utrustning för hörseln. I huvudbyggnaden finns det en aula utan tillbehör för personer med hörselnedsättningar. Under hösten moderniserades belysningen och det kom nya armaturer.

Byggnaderna är inte tillgängliga och det finns inga anpassade lösningar. Om en elev behöver hjälp eller assistans går det att ordna lösningar. Det har hänt att elever skadat sig och fått temporära funktionsnedsättningar. När det sker kan lokaler och undervisningslokaler ändras så att eleven kan delta. För att studera sjöfart krävs det ett läkarintyg och därför har behovet av tillgänglighet inte varit i fokus.

Det finns ingen tillgång till hiss i byggnaderna utan det finns enbart trappor och det finns liknande brister gällande tillgängligheten i alla entréer.

I huvudbyggnaden finns det tillgång till:

- Kansli
- Arbetsrum
- Klassrum
- Lärarrum
- Personalrum.

Huvudbyggnaden består av tre våningar.

Det finns två verkstadsbyggnader. I maskinhallen finns följande lokaler:

- Maskinhall
- Ellaboratorium
- Elverkstad
- Däckverkstad
- Kontrollrum på våning 2.

I utrymmena finns det udda lukter som kommer från oljor och andra ämnen. Det är bullrig ljudmiljö i verkstäderna, elever och personal använder sig av hörselskydd. Det finns maskiner och pannrum som kan låta mycket. Omklädningsrummen är uppdelade i två sektioner, en för dam och en för herr. Omklädningsrummen för damer har blivit för små och det har satts in extra skåp. Yrkesgymnasiet skulle önska en expansion för att utöka utrymmet i omklädningsrummen.

De studerande är sällan i större grupper än 12 elever men ibland kan två klasser undervisas samtidigt vilket blir en grupp på 24 elever.

I däckverkstaden har det skett ombyggnationer för att passa undervisningen. Lärarbåset har flyttats vilket leder till att läraren har bättre uppsikt. Det finns ett målarrum där dörrar kan öppnas upp för god ventilering av utrymmet. I klassrummet finns det två exemplar av hytter som var offerthytter till färjan Grace. I dem har eleverna dragit el, lagt golv och fått annan praktisk erfarenhet av insidan av en hytt.

Det finns ett klassrum i kontrollrummet som är ljudisolerat där undervisning sker.

Maskinhallen innehåller alla maskiner och delar som finns på ett fartyg. Det finns ett fartygsdäck, en kran, en landgång, mast och möjlighet att hissa flaggan med säkerhetsutrustning. Detta innebär att det finns möjligheter för eleverna att utföra praktiskt arbete på skolan.

I den tredje byggnaden finns maskinverkstaden där eleverna kan skruva på motorer. Det finns maskiner såsom svarvar, svetsar och verktyg för att skära ut metall. För att komma till våning två behöver eleven gå via trappor som svänger. Det saknas kontrastmarkering på det yttre trappsteget på alla trappsteg. Ledstängerna är inte korrekt utformade.

Sammanfattning

Det finns ingen tillgänglig toalett i huvudbyggnaden, maskinhallen eller verkstaden. Den enda tillgängliga toaletten som finns på skolan är i sporthallen. Sporthallen kan hyras kvällstid av andra aktörer och föreningar.

På området finns det ingen parkering för dem med särskilt tillstånd. Angöringsplatsen till entrén är inom det rekommenderade avståndet. Från vägen är det skyltat till skolan men det skulle underlätta om huvudentrén var märkt.

Belysningen byttes ut under hösten till ljuskällor som regleras efter dagsljusinsläppet. Huvudbyggnaden består av tre olika våningar men det saknas hiss och ramp. Detta innebär att personer med rörelsenedsättningar har svårt att ta sig mellan de olika våningsplanen.

Alla entréer till de olika byggnaderna är utformade på samma sätt och har liknande brister i tillgängligheten. Detta gäller inte entrén för sporthallen vilken är acceptabel.

Det bör finnas en vändyta som är 150 centimeter i diameter både på avsatsen utanför byggnaden och i vindfånget. Detta mått ska också finnas i tillgängliga toaletter.

Parkering

Det finns ingen parkering för personer med särskilt tillstånd. Utanför huvudentrén, ungefär 10 meter bort, finns det en dedikerad gästparkering som inte är utmärkt. Det innebär att som besökare är det omöjligt att veta att man får parkera där eftersom det ser ut att tillhöra gångstråket. Vi rekommenderar att skaffa en skylt för att underlätta för besökare. Det är även viktigt att det finns minst en parkering för dem med särskilt tillstånd.

46. Omarkerad gästparkering.

47. Parkerade bilar i gångstråk.

Det är möjligt att komma i närheten av entrén även om det inte finns en utmärkt angöringsplats. För att underlätta så att besökare inte parkerar där de inte får bör det

markeras på asfalten. Detta gäller vid gångstråk eller led som är till för evakueringssyften och räddningspersonal.

Huvudentrén till huvudbyggnaden

Det saknas ett visuellt- eller taktilt ledstråk som leder till byggnadens huvudentré och till sporthallen. Markunderlaget är fast och halkfritt men den är inte jämnt på grund av att det är markplattor i olika storlekar. Det skapas ojämnheter i ledstråket som blir värre med tiden.

Från parkeringen till entrén saknas det belysning. Det är viktigt att gångstråket har en jämn belysning utan att det skapas skuggor eftersom de kan uppfattas som nivåskillnader.

48. Parkeringen finns mitt emot sporthallens byggnad.

49. Gångstråket från parkering till huvudbyggnaden.

Det finns en skylt med blå bakgrund och vit text tillsammans med en pil utanför huvudentrén. Textstorleken skulle kunna vara större för att göra det lättare att läsa skylten men framförallt att det tydligt framkommer att det är entrén till huvudbyggnaden.

Entrén är försedd med ett tak som skyddar besökaren från olika väderförhållanden. Det finns även en jämn belysning vilket underlättar orienteringen i gångstråket. Det finns pelare med jämna mellanrum som är mörkblå, vilket gör att de syns ganska bra kontrastmässigt.

Ytterdörrarna är dubbeldörrar vilket innebär att det finns möjligheter att öppna upp passagen bredare. Det saknas en automatisk dörröppnare och dörren är tung att hantera. Detta försvårar för en del att öppna dörren självständigt, om dörren är tung bör den vara försedd med en automatisk dörröppnare. Ytterdörrarna är försedda med ett sparkskydd i plåt.

Det finns en tröskel som är 4 centimeter. Trösklar bör vara avfasade eller vara högst 2 centimeter höga. Utanför entrén finns det galler som rört sig. Glipor bör inte överstiga 5 millimeter.

50. Skylt till huvudbyggnadens entré.

51. Entrén är inte tillgänglig.

Vindfång

Det finns en nedsänkt del i golvet i vindfånget. I den nedsänkta delen finns det en matta med håligheter. Vindfångets dimensioner uppfyller inte rekommendationerna för att vara tillgängligt. Längden är 202 centimeter och bredden 130 centimeter. Hela längden kan inte nyttjas eftersom det finns höga kanter på grund av den nedsänkta delen i vindfånget. Ett vindfång bör ha en vändyta på 150 centimeter i diameter.

52. Vindfånget har för små dimensioner.

Innanför entrén ligger det lösa mattor.

Trösklar

Det finns trösklar med höga nivåskillnader på 5 centimeter. En tröskel bör inte vara högre än 2 centimeter utan att vara avfasad eller kompletteras med en ramp.

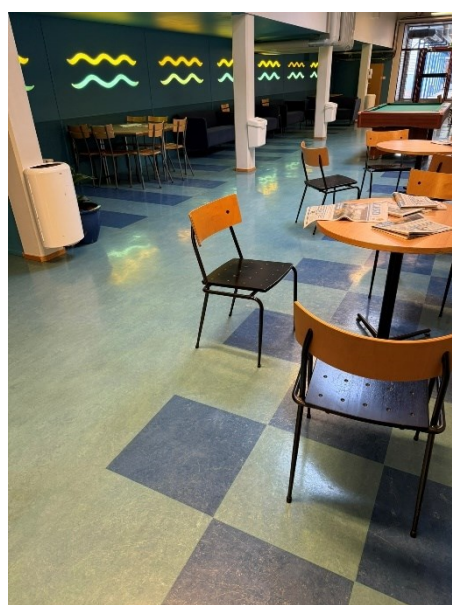
Huvudbyggnaden

På nedre våningen av byggnaden finns det klädkrokar på en höjd. Det bör finnas krokar på olika höjder för att passa så många individer som möjligt. På nedre plan finns det olika sittplatser för eleverna. Det finns både bord och stolar samt soffor.

Golvet är blått med ränder och olika mönster. Det finns även en belysning i gul och blå nyans som fungerar som stämningsbelysning. Dessa kombinationer leder till mycket sinnesintryck och kan vara förvirrande för vissa individer. Det finns inget utrymme för personer som har ett behov av att dra sig undan.

53. Det finns krokar på en höjd.

54. Blandade golv och sinnesintryck.

Det finns toaletter på bottenvåningen, en tillgänglig toalett eller en könsneutral toalett finns inte att tillgå.

Det finns tre våningar i byggnaden som kan nås via trappor. Avsaknaden av hiss, ramp eller annan lyftanordning gör byggnaden otillgänglig.

Skyltar

Från vägen finns det skyltar som leder till yrkesgymnasiet på Neptunigatan 6 vilket underlättar orienteringen. Huvudbyggnadens entré är utmärkt med texten entré. Eftersom det finns flera entréer underlättar det om det står mer information om vilken entré det är.

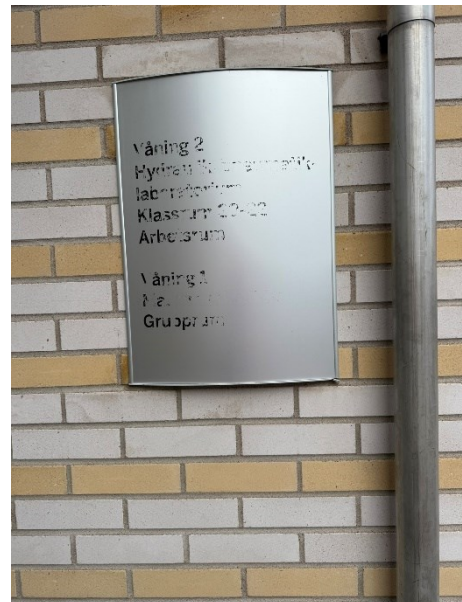
I huvudbyggnaden finns det skyltar på de olika våningarna som har god kontrast mellan text och bakgrund. Ytan är i bländ- och reflektionsfritt material.

Från taket i huvudbyggnaden finns det en skylt som hänvisar till kansliet. Den har goda kontraster och inga reflekterande ytor. Typsnittet och typstorleken är acceptabel. På dörren ovanför rummen i huvudbyggnaden finns nummer och en beskrivande text med förkortningar.

55. Skylt med rumsnummer och namn.

56. Oläslig skylt där text försvunnit.

I maskinhallen är skyltarna installerade på väggen på den sida där dörren öppnas. Skylten utanför maskinverkstaden är oläslig på grund av att texten har försvunnit.

Trappor

57. Maskinhallen.

58. Maskinverkstaden.

59. Huvudbyggnaden.

Trapporna på Neptunigatan 6 är inte korrekt utformade när det gäller kontrastmarkeringar och ledstänger. Detta gäller alla trappor inklusive trappan i maskinverkstaden som kröker sig, det vill säga att trappan svänger.

Varje trappsteg bör kontrastmarkeras vid den yttre trappkanten. Trappstegen är försedda med trappnos vilket bör undvikas eftersom de kan utgöra snubbelrisk eller att personen fastnar med skon.

Ledstängerna är för korta och installerade för högt. Det bör finnas ledstänger på två olika nivåer. Ena ledstången bör vara installerad 70 centimeter ovan golvnivån och den andra bör vara på en höjd av 90 centimeter. Det ska finnas två ledstänger på båda sidor av en trappa. Utformningen på ledstängerna bör vara avrundade och greppvänliga. Ledstängerna bör börja 30 centimeter före en trappas början och fortsätta 30 centimeter efter trappans slut.

Belysningen i trapporna är jämn och bländfri.

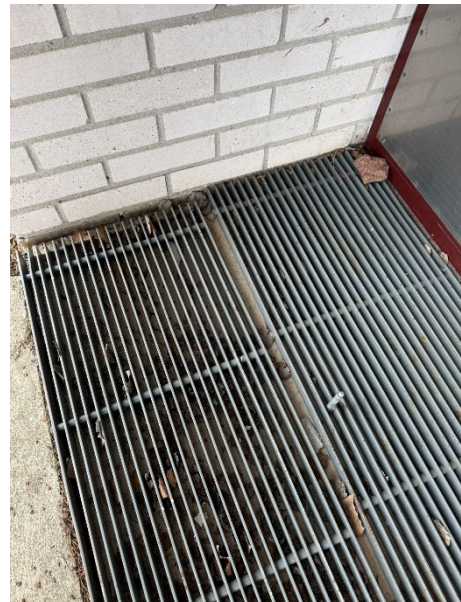
Trapporna till andra våningen i maskinverkstaden är mörka utan kontrastmarkeringar och trappan kröker sig.

Maskinhall

Gångstråket från huvudbyggnaden till maskinhallen består av markplattor. Markunderlaget är fast och halkfritt men det är inte jämnt. Markplattor är inte optimalt eftersom det skapas ojämnheter i gångstråket. Det finns även större glipor mellan plattorna som kan utgöra snubbelrisk. Markplattorna skapar även en lutning från två olika håll strax innan gallret.

60. Ojämnt gångstråk.

61. Lösa galler som skapar glipor.

Gallret som ligger på utsidan av entrén har också rört sig vilket skapar större glipor på avsatsen. Det finns ingen automatisk dörröppnare.

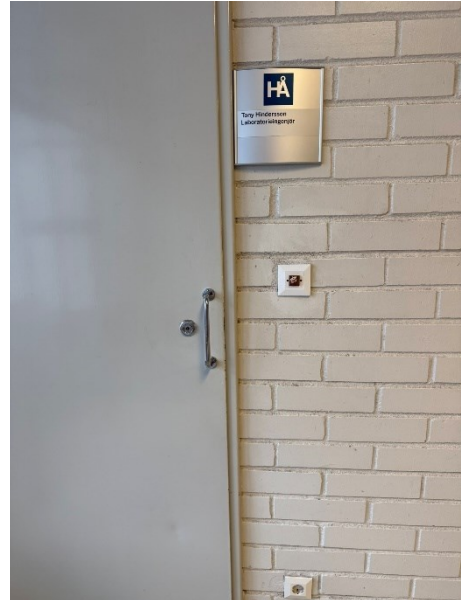
Entrén till maskinhallen har höga nivåskillnader i form av höga trösklar. Vindfånget är för litet, det behöver finnas ett vändutrymme som är 150 centimeter i diameter. Detta gäller även på

avsatsen som leder in till huvudentrén som består av galler. I entrén ligger det lösa mattor som kan utgöra snubbelrisk.

Belysningen är ojämn och det skapas reflektioner i golvets yta. Förutom reflektioner skapas det även skuggor.

62. Reflektioner och skuggor i golvet.

63. Skylt på väggen.

För att komma till andra våningen finns det endast trappor. Under kartläggningen är maskiner igång vilket skapar buller i ljudmiljön.

Skyltarna är installerade mot väggen på samma sida där dörren öppnas vilket är bra. Det är då möjligt att läsa skylten och undvika eventuell kollisionsrisk med en dörr som öppnas. Om dörren är öppen kan skylten också avläsas. Kontrasten mellan texten och bakgrunden är god. Typsnittet och teckenstorleken är acceptabel.

Maskinverkstad

Gångstråket till maskinverkstaden består av en nivåskillnad i asfalt som ser ut som en ramp. Dess funktion är inte för fysisk tillgänglighet utan av andra orsaker. Det finns glipor i asfalten som kan utgöra snubbelrisk. Om det finns glipor i gångstråket bör de inte vara bredare än 5 millimeter.

64. Lutningar i gångstråket.

65. Smal entré till maskinverkstaden.

Det finns ingen automatisk dörröppnare fast dörren är tung att öppna. Utanför entrén finns det inte nog med vändyta. Dörrpassagebredden in till maskinverkstaden är 76 centimeter. En dörrbredd där personer med funktionsnedsättningar kommer in bör vara 85 centimeter.

Vindfånget är 163 centimeter på längden och 150 centimeter på bredden. Detta möjliggör för en vändyta som är minst 150 centimeter i diameter.

Sporthall

Mot parkeringen och gångvägen finns det en skylt på fasadens sida där det står sporthall. När besökaren kommer till entrén finns det två olika slags skyltningar. En vit text på glasytan och en liten skylt till höger om ingången. Besökaren hänvisas att använda entrédörren längst till vänster.

66. Texten är riktad mot parkeringen.

67. Sporthallens entré.

Dörrpassagebredden är 90 centimeter och det finns en automatisk dörröppnare på utsidan och på insidan av ingången. Dörren är även utrustad med en sensor, när dörren tar emot något går den upp automatiskt.

Mellan byggnaderna är gångstråket till sporthallen skyddat under tak med belysning. Det finns en automatisk dörröppnare men det saknas ett i vindfånget om personen inte hinner ut. Dörren hålls inte öppen tillräckligt länge, den bör hållas öppen minst 25 sekunder.

Det finns många grupper förutom yrkesgymnasiet som nyttjar sporthallen. Ålands gymnasium använder sig av sporthallen och på kvällarna kan olika grupper boka lokalen.

På bottenvåningen finns det omklädningsrum reserverade för dem på sjösäkerhetscentret. Det innebär att eleverna behöver gå upp till andra våningen där det finns omklädningsrum för dem. Vid behov och om sjösäkerhetscentret inte är på plats får eleven nyttja omklädningsrummet på bottenvåningen.

Tillgänglig toalett

Det krävs en kraft på 0,30 kg för att öppna dörren vilket motsvarar 2,94 Newton. Kraften för att öppna en dörr bör inte överskrida 10 newton.

Uppe i det vänstra hörnet, högst upp på dörren, finns en skylt med den internationella rullstolssymbolen. Det saknas punkt- och reliefskrift. Skyltar till toaletter bör vara installerade på väggen vid den sida dörren öppnas ifrån. Detta undviker att personer som läser skylt kolliderar med en dörr som öppnas. Det går även att läsa skylten om dörren står öppen.

68. Rullstolssymbolen som skylt.

Det underlättar för besökaren om dörrkarmen, dörren eller dörrhandtaget är kontrastmarkerat mot omgivningen.

Dörrhandtaget och låsmekanismen kräver viss motorik och kan inte användas med en annan kroppsdel vid behov. Låset är även trögt och svårt att använda för besökare.

Dörrpassagebredden är 90 centimeter och det finns en avfasad tröskel. Dörren drog igen sig själv och öppnades sakta på glänt utan vidröring. Det saknas ett draghandtag på insidan av dörren. Rekommendationerna är att draghandtaget bör vara 60 centimeter långt horisontellt och installerat 80 centimeter ovan golvnivån. Det bör även kontrastera mot omgivande miljö.

Det finns en klädkrok som är installerad på en höjd av 151 centimeter. Klädkrokar i tillgängliga toaletter bör finnas på olika nivåer med lägsta 140 centimeter ovan marknivån.

Kontrasterna mellan golv, väggar och utrustning är inte tillräcklig. Vid toalettsitsen och handfatet bör kontrasten vara tillräcklig. En mörk toalettsits underlättar så att personer med synnedsättningar inte behöver känna om locket är upp eller nere. Om det finns ett mörkt område bakom handfatet underlättar det för dem som söker det och behöver tvätta händerna.

Belysningen är automatisk och den är jämn samt bländfri.

Det är 15 centimeter mellan toaletten och den bakre väggen. Den bör vara mellan 20–30 centimeter från den bakre väggen för enklare överföring från ett hjulförsett hjälpmedel. Avståndet mellan sidoväggarna och toaletten är acceptabel. Från mitten av toalettstolens knapp till den högra väggen är 82 centimeter och till den vänstra väggen är 117 centimeter. Det underlättar en överföring från ett hjulförsett hjälpmedel både från vänster och höger sida.

69. Det finns få kontraster på toaletten.

70. Föråldrade och rangliga armstöd.

Armstöd finns men de är otroligt föråldrade och fungerar mycket dåligt. De är fästa direkt i väggen men de är inte stadiga och kan inte hanteras självständigt. För att flytta dem och byta position krävs det att man kan lyfta upp skruvarna ur hålen, hålla armstödet uppe och trycka ner skruvarna i hålen. Det högra armstödet fungerar inte att trycka ner och haka fast. Armstöden gnisslar och för ljud när besökaren rör vid dem. De är installerade 83 centimeter från golvet och det är 59 centimeter mellan armstöden vilket är acceptabla mått.

Det krävs motoriska färdigheter för att använda spolknappen eftersom knappen ska dras uppåt och den är trög. Den kan inte heller hanteras med en armbåge eller en annan kroppsdel.

Toalettpappret går att nå utan att sträcka sig men det är bättre om pappret är fäst direkt vid armstöden. Det får gärna vara fäst på båda sidorna.

Avståndet till papperstorkhållaren är 130 centimeter från golvytan. Den bör vara installerad på en höjd mellan 90–110 centimeter. Det är 122 centimeter till spegelns nedre kant vilket innebär att inte alla besökare kan nyttja spegeln. En lämplig höjd till spegelns nedre kant är 90 centimeter.

71. Spegeln är installerad på hög höjd.

72. Det är otydligt vad som är larmknapp.

Handfatet är installerat på en höjd av 80 centimeter och har ett djup på 40 centimeter. En lämplig höjd på ett handfat är minst 67 centimeter högt, 60 centimeters djup och 80 centimeter brett. Djupet under handfatet bör vara tillräcklig så att personer med hjulförsedda hjälpmedel får rum med benen under handfatet.

Belysningen är inte jämn och vid mätning visar verktyget att belysningen är 140 lx. En jämn belysning inne i ett tvättrum och en toalett bör ha en mätningstyrka på 300 lx. Det saknas även kontraster vilket underlättar för besökare med synnedsättningar.

Det kan vara svårt att upptäcka att det finns en toalett eftersom väggen är vit, dörrkarmen är vit och dörrhandtaget är ljusgrått.

Larmet verkar vara utformat på ett föråldrat sätt och inte tillräckligt markerat för att vara lätt att hitta. Det är bra om larmet har både text och en röd knapp som människor kan känna igen. Återställningsknappen bör också vara tydligt markerad och finnas inne på toaletten. Ett larm ska finnas på två olika nivåer, ett larm ska finnas på golvnivå och det andra larmet i närheten av toaletten. Det bör även finnas ett snöre som löper genom hela rummet, så att användaren kan larma från vilken position som helst.

Slutsats

Byggnaderna på Neptunigatan 6 präglas av bristande tillgänglighet både vad gäller fysisk åtkomst och anpassningar för personer med särskilda behov. Avsaknaden av tillgängliga förbindelseleder såsom hissar och ramper gör det svårt för personer med funktionsnedsättningar att ta sig runt och använda lokalerna. Bristen på tillgängliga toaletter, tydlig skyltning och tekniska hjälpmedel är också ett problem som skapar hinder. Även om vissa åtgärder har vidtagits kvarstår många utmaningar.

Den sjöfartsutbildning som genomförs kräver läkarintyg och det leder till urval av vilka som får studera. Det är dock viktigt att komma ihåg att en funktionsnedsättning kan vara både permanent eller tillfällig och kan uppstå i olika livsskeden. Om en byggnad är tillgänglig från början krävs det inga särskilda anpassningar när behovet väl dyker upp. Det blir också mindre utpekande mot personen ju mindre sårbara lösningar som används.

Det finns även utmaningar på skolan med för få utrymmen och alla rum som finns används till någon lektion eller verksamhet. Omklädningsrummen är uppdelade i dam och herr. Om det någon gång sker en expanderings bör det inrättas även könsneutrala omklädningsrum.

Den tillgängliga toaletten finns i sporthallen som är byggnaden närmast parkeringen. Eftersom det är ett utrymme som används av många och även till uthyrning på kvällen är det bra att den är tillgänglig.

Där det finns en tillgänglig entré bör den internationella rullstolssymbolen synas på utrymningsskylten. Detta för att underlätta för en person i ett hjulförsett hjälpmedel att snabbt hitta utgången där besökaren kan ta sig ut självständigt.

För att skapa en mer inkluderande miljö krävs omfattande förbättringar, särskilt gällande parkering, entréer, förbindelseleder och möjligheter för elever att dra sig undan vid behov. Att prioritera dessa åtgärder skulle bidra till en mer tillgänglig och funktionell skola för alla.

Den sjöfartsutbildning som genomförs på Neptunigatan 6 kräver läkarintyg och det leder till urval av vilka som kan studera. Det är även viktigt att komma ihåg att en funktionsnedsättning kan vara både permanent eller tillfällig och kan uppstå i olika livsskeden. Om en byggnad är tillgänglig från början krävs det inga särskilda anpassningar när behovet väl dyker upp. Det blir också mindre utpekande mot personen ju mindre sårbara lösningar som används.

Enkla och svåra åtgärder

Enkla åtgärder

- Det bör finnas en parkering för dem med särskilt tillstånd.
- En parkering för dem med särskilt tillstånd bör finnas inom 10 meter till entrén.
- Det finns en omarkerad gästparkering vilken borde utmärkas med skylt.
- Där parkering inte är tillåten behöver det framkomma tydligt.
- Det bör finnas ett visuellt ledstråk från parkeringen till entrén.

- Markunderlaget är ojämnt. Det är viktigt att underlaget är jämnt, fast och halkfritt.
- Från parkeringen till entrén bör det finnas lampor som skapar en jämn belysning.
- Glipor i gångstråket bör inte överskrida 5 millimeter.
- Skylten som hänvisar till entrén bör förklara vilken entré det är eftersom det finns flera.
- Det bör finnas en automatisk dörröppnare vid huvudentrén.
- Gallren vid entréerna bör fästas så att de inte rör på sig och skapar springor.
- Trösklar över 2 centimeter bör avfasas.
- Vindfången är för små i dimensionerna. Det bör finnas en vändyta på 150 centimeter i diameter.
- Lösa mattor bör fästas med mattejp.
- Klädkrokar bör finnas på olika höjder.
- Det bör finnas en teleslinga eller en annan teknisk utrustning i aulan.
- På den yttre delen av trappsteget på alla steg bör det finnas kontrastmarkering. Det vill säga mörkt mot ljust eller ljust mot mörkt, det varierar beroende på omgivande faktorer.
- Dörrarna vid sporthallen bör hållas öppna i minst 25 sekunder.
- Skylten till toaletten bör vara installerad på väggen mot den sida dörren öppnas ifrån.
- Skylten till toaletten bör ha punkt- eller reliefskrift.
- På insidan av dörren till den tillgängliga toaletten bör det finnas ett draghandtag som är 60 centimeter brett och installerat 80 centimeter ovan golvnivån.
- Dörrhandtaget och låset bör vara utformat i enhandsfattning.
- Armstöden i den tillgängliga toaletten är föråldrade och behöver bytas ut.
- Klädkrokar bör finnas på olika höjder i den tillgängliga toaletten.
- Det bör finnas starkare kontraster på toaletsitsen och väggen bakom handfatet.
- Sensor istället för spolknapp, strömbrytare och tvålbehållare underlättar.
- Utrustning i en tillgänglig toalett bör vara installerad på en höjd mellan 90–110 centimeter.
- Spegelns nedre kant bör vara installerad på en höjd av 90 centimeter.
- Belysningen är ojämn, den bör vara runt 300 lx inne på toaletten.
- Belysningen bör vara jämn och bländfri överallt utan att det skapas skuggor.

Svåra åtgärder

- Det bör finnas en hiss eller en annan lyftanordning där det finns flera våningsplan.
- Undvika att ha mönster på golvet och det får gärna vara enhetligt.
- Ledstänger bör finnas på två olika höjder, lägsta på 70 centimeter och den högre på 90 centimeter.
- Ledstänger bör börja 30 centimeter före trappans början och fortsätta 30 centimeter efter trappans slut. Detta för att undvika snubbelrisken.
- Trappnos på trappstegen bör undvikas.
- Dörrpassagebredden bör vara minst 85 centimeter där det inte finns dubbeldörrar.

- Toalettstolen bör vara installerad 20–30 centimeter från den bakre väggen.
- Det finns inte nog med fritt benutrymme under handfatet.

Kontaktuppgifter

Alexandra Gamba, Projektledare "Ett Åland för alla".

Funktionsrätt Åland, Skarpansvägen 30.

alexandra.gamba@handicampen.ax eller via tel: +358 40 189 7453

Källor

Kilpelä Niina, 2019, Tillgängliga byggnader och deras omgivningar, miljöministeriet.

Invalidförbundet, 2019, Esteettömyyskartoitusopas

Ålands byggbestämmesamling, 2015:5, <https://www.regeringen.ax/infrastruktur-kommunikationer/bygga-bo/alands-byggbestammelsesamling>